

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/127/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6618201929
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Šabla
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6618201929.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Šablu a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Dušana Ďuriana ako členov senátu, v spore žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004, proti žalovaným: 1/ W. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. rad XXXX/X, XXX XX T., 2/ K. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. J. A. I. XXXX/XX, XXX XX T., v konaní o zaplatenie 6 485,93 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 5Csp/85/2018 - 84 zo dňa 05. apríla 2019 ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v II. výroku, ktorým žalobu vo zvyšku zamietol m e n í tak, že žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi zmluvný úrok vo výške 6,49 % p. a. zo sumy 4330,05 Eur od 01.03.2018 do 28.05.2018, zo sumy 4170,05 Eur od 29.05.2018 do 02.07.2018, zo sumy 3850,05 Eur od 03.07.2018 do 14.08.2018, zo sumy 3690,05 Eur od 15.08.2018 do 03.10.2018, zo sumy 3530,05 Eur od 04.10.2018 do 27.11.2018, zo sumy 3370,05 Eur od 28.11.2018 do 22.02.2019, zo sumy 3210,05 Eur od 23.02.2019 do zaplatenia, všetko v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu vo výške 5365,93 Eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % zo sumy 4631,06 Eur od 01.03.2018 do 28.05.2018, 5,05 % zo sumy 4471,06 Eur od 29.05.2018 do 02.07.2018, 5,05 % zo sumy 4151,06 Eur od 03.07.2018 do 14.08.2018, 5,05 % zo sumy 3991,06 Eur od 15.08.2018 do 03.10.2018, 5,05 % zo sumy 3831,06 Eur od 04.10.2018 do 27.11.2018, 5,05 % zo sumy 3671,06 Eur od 28.11.2018 do 22.02.2019, 5,05 % zo sumy 3511,06 Eur od 23.02.2019 do zaplatenia, všetko v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (I. výrok); žalobu žalobcu v časti zaplatenia zmluvného úroku vo výške 6,49 % zo sumy 4330,05 Eur od 01.03.2018 do 28.05.2018, 6,49 % zo sumy 4170,05 Eur od 29.05.2018 do 02.07.2018, 6,49 % zo sumy 3850,05 Eur od 03.07.2018 do 14.08.2018, 6,49 % zo sumy 3690,05 Eur od 15.08.2018 do 03.10.2018, 6,49 % zo sumy 3530,05 Eur od 04.10.2018 do 27.11.2018, 6,49 % zo sumy 3370,05 Eur od 28.11.2018 do 22.02.2019, 6,49 % zo sumy 3210,05 Eur od 23.02.2019 do zaplatenia zamietol (II. výrok); konanie v časti o zaplatenie 1120,- Eur zastavil (III. výrok) a žalobcovi priznal od žalovaných náhradu trov konania v plnom rozsahu (IV. výrok).

2. Z obsahu spisu a odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca ako veriteľ uzavrel so žalovaným 1/ ako dlžníkom a žalovanou 2/ ako spoludlžníčkou dňa 15. 05. 2014 zmluvu o úvere č. XXXXXXXX X XX (ďalej aj „zmluva o úvere“). Predmetom zmluvy bolo poskytnutie medziúveru pod č.

XXXXXXXX X XX vo výške 10 300,- Eur (reálne žalobca poskytol medziúver vo výške 8 363,60 Eur), ktorý sa mal pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok na pridelenie do cieľovej sumy zmeniť na stavebný úver č. XXXXXXXX X XX vo výške cca 6 118,11 Eur. Žalovaní 1/ a 2/ sa zaviazali splácať úroky medziúveru mesačne splátkou v sume 55,71 Eur splatnou do 15. dňa v mesiaci. Úroková sadzba medziúveru bola vo výške 6,49 % p. a. Žalovaní 1/ a 2/ úver riadne a včas nesplácali a preto ich žalobca vyzval listami zo dňa 21. 09. 2015 na uhradenie dlžných splátok a zároveň ich upozornil, že v prípade ich nesplatenia vyhlási mimoriadnu splatnosť úveru. Nakoľko žalovaní 1/ a 2/ dlžné splátky neuhradili, vyhlásil žalobca dňa 16. 10. 2015 mimoriadnu splatnosť úveru.

3. Zmluvný vzťah medzi stranami sporu vyhodnotil súd prvej inštancie ako spotrebiteľský podľa § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „O. z.“). Uviedol, že zmluva uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Zároveň má zmluva všetky náležitosti upravené zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 129/2010 Z.z.“)

4. Nakoľko žalobca zobral žalobu v sume 1 120,- Eur späť z dôvodu úhrady tejto sumy žalovanými 1/ a 2/, súd prvej inštancie konanie v tejto časti zastavil.

5. Za preukázaný mal súd prvej inštancie nárok žalobcu na zaplatenie sumy 5 365,93 Eur (uviedol, že sa jedná o istinu úveru vo výške 5 365,93 Eur) a úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 4 631,06 Eur (zohľadňujúc jednotlivé úhrady vykonané žalovanými 1/ a 2/ po podaní žaloby) od 01. 03. 2018 do zaplatenia a preto žalobe v tejto časti vyhovel.

6. Súd prvej inštancie uviedol, že predčasné zosplatenie úveru je jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorázové okamžité vrátenie celej požičanej sumy. Pokiaľ k nemu došlo, žalobca nemá právo na zaplatenie zmluvných úrokov po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru a môže od dlžníka oprávnene požadovať len zmluvné úroky do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru. Uvedený záver vyplýva z podstaty zmluvného úroku, ktorou je odplata za používanie finančných prostriedkov, ktoré sa poskytujú dlžníkovi do doby splatnosti. Kauza úverového právneho vzťahu [§ 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obchodný zákonník“)] spočíva v poskytnutí peňažných prostriedkov s tým, že do vrátenia peňažných prostriedkov má dlžník (prijímateľ úveru) povinnosť platiť úroky. Účastníci úveru si nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje a v takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. Pokiaľ si však účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru úroky z omeškania.

7. Žalobca pristúpil k zosplateniu celého úveru dňom 16. 10. 2015, teda týmto dňom sa stal splatným celý úver a zo strany žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 16. 10. 2015 a po tomto dátume už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Na podporu uvedeného právneho názoru súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/1998 zo dňa 01. 07. 2000, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18. 09. 2012 a rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/223/2014 zo dňa 29. 10. 2014 a Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25. 10. 2013 a sp. zn. 4Co/83/2013 zo dňa 07. 05. 2014.

8. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie žalobu žalobcu v časti uplatneného nároku na úrok z úveru vo výške 6,49 % p. a. z dlžnej sumy po dátume predčasnej splatnosti až do zaplatenia ako nedôvodnú zamietol.

9. Nakoľko žalovaní 1/ a 2/ splatnú pohľadávku neuhradili riadne a včas dostali sa do omeškania a preto súd prvej inštancie v súlade s ustanovením § 517 ods. 2 O. z. v spojení s ustanovením § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej aj „nariadenie vlády SR č. 87/ 1995 Z. z.“) vyhovel žalobe aj v časti úrokov z omeškania zo súdom priznanej sumy.

10. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p.

11. Proti II. výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie žalobu v časti o zaplatenie zmluvného úroku po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru zamietol, podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p., že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mal za to, že nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie spočíva v nepriznaní nároku na zmluvné úroky za úver po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru žalobcovi.

12. Žalobca uviedol, že uplatnený nárok veriteľa na zmluvný úrok za úver od poskytnutia peňažných prostriedkov až do ich reálneho vrátenia vyplýva priamo z Obchodného zákonníka a nevylučujú ho ani žiadne ustanovenia § 52 a nasl. O. z., či ustanovenia iného právneho predpisu prijatého na ochranu spotrebiteľa. Ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka priznáva veriteľovi právo požadovať nielen vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov, ale zároveň aj právo na úroky z úveru za stavu absencie požičanej sumy istiny. Aplikácia Obchodného zákonníka na právny vzťah založený zmluvou o úvere vyplýva priamo zo zákona z kogentného ustanovenia § 1 a § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka v rozsahu v akom neodporujú úprave obsiahnutej v § 52 a nasl. O. z.

13. Veriteľ až do reálneho vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov nemá skutočnú možnosť disponovať týmito prostriedkami a stráca zisk. Zosplatenie je výslovným právom veriteľa a ochranou veriteľa v prípadoch, ak si dlžníci neplnia povinnosti riadne a včas. Sankciou je jedine úrok z omeškania, ktorý vyplýva priamo zo zákona a núti dlžníkov, aby čím najskôr uhradili dlžnú pohľadávku pod hrozbou narastania pohľadávky vo forme úrokov z omeškania. Účelom ustanovenia § 565 O. z. a § 53 ods. 9 O. z. je poskytnúť veriteľovi právne prostriedky na jeho ochranu pre prípad omeškania dlžníka s plnením splátok a nie zhoršenie postavenia veriteľa oproti postaveniu, ktoré mal pred uplatnením tohto práva. Súd prvej inštancie zhoršil postavenie veriteľa tým, že zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne, ktorý je nižší ako bol zmluvne dojednaný úrok za úver vo výške 6,49 % ročne.

14. Splatosťou úveru nezaniká povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky, menia sa len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť. Ustanovenie § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka spája splatosť záväzku platiť úroky so splatosťou záväzku vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky. A contrario, pokiaľ nedôjde k vráteniu poskytnutých peňažných prostriedkov, dlžník je povinný platiť úroky z úveru.

15. Na podporu svojej argumentácie poukázal žalobca na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Cob/403/2015 zo dňa 16.12.2015, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/128/2013 zo dňa 15.01.2014, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Cob/403/2015 zo dňa 16.12.2015, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Cob/239/2015 zo dňa 28.01.2016 a iné).

16. Žalobca uviedol, že úrok za úver až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov predpokladá aj § 27 ods. 12 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ďalšie ustanovenia, podľa ktorých sú dlžníci povinní platiť úroky za úver až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov konkrétne § 13 ods. 3, § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. a § 503 ods. 3, § 506 Obchodného zákonníka.

17. Pokiaľ ide o uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/193/98 zo dňa 01. 07. 2000, o ktoré sa súd prvej inštancie opiera, to sa vo svojom odôvodnení k otázke nároku na úroky po zosplatení úveru vyjadruje len dvoma stručnými vetami, ktoré sú len v rovine konštatovania. Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18. 09. 2012, na ktoré súd prvej inštancie taktiež odkazuje, neuviedol, že sa stotožňuje s právnym názorom všeobecných súdov, iba neidentifikoval také porušenia práv sťažovateľa, ktoré by zakladali namietané porušenie základných práv a slobôd.

18. Žalobca preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku zmenil a vyhovel žalobe aj vo zvyšnom súdom prvej inštancie zamietnutom rozsahu.

19. Žalovaní 1/ a 2/ sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

20. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcu podľa § 34 C. s. p. prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu, že dôkazy vykonané súdom prvej inštancie nebolo potrebné doplniť ani zopakovať a prejednanie veci na odvolacom pojednávaní nevyžadoval dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 C. s. p.). Odvolací súd viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 C. s. p.), ako aj rozsahom a odvolacími dôvodmi žalobcu (§ 379, § 380 ods. 1 C. s. p.) preskúmal vec z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov žalobcom a dospel k názoru, že odvolanie je dôvodné a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v druhom výroku vo veci samej podľa § 388 C. s. p. zmenil.

21. V zmluve o úvere zo dňa 15. 05. 2014 sa jej účastníci Prvá stavebná sporiteľňa, a.s. ako veriteľ a W. T. ako dlžník a K. T. ako spoludlžníčka dohodli, že dlžníkovi veriteľ poskytne medziúver vo výške 10 300,- Eur s úrokovou sadzbou 6,49 % p. a. a po splnení podmienok na pridelenie cieľovej sumy sa medziúver zmení na stavebný úver vo výške cca 6 118,11 Eur s úrokovou sadzbou 2,90 % p. a. Reálne poskytol žalobca žalovaným 1/ a 2/ úver vo výške 8 363,60 Eur. Účelom poskytnutia úveru mala byť modernizácia a obnova bytu, rodinného domu vrátane súvisiacich drobných stavieb, bytového domu alebo na udržiavacie práce na nich. V zmluve bol dohodnutý aj konkrétny spôsob splácania úveru vždy k 15. dňu v mesiaci s tým, že výška mesačnej splátky medziúveru bola 55,71 Eur a ich počet bol určený na 264,- Eur a výška mesačnej splátky stavebného úveru bola 71,10 Eur a ich počet bol určený na 97. Prvá splátka úveru mala byť splatná 15. deň mesiaca nasledujúceho po uzatvorení úverovej zmluvy. Konečná splatnosť medziúveru/stavebného úveru bola do 15. 06. 2044.

22. Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je zmluvou spotrebiteľskou podľa § 52 O. z. Otázky vzniku zmluvného vzťahu zo zmluvy o úvere, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere § 497 a nasledujúce.

23. V dôsledku odvolania žalobcu bolo potrebné posúdiť, či súd prvej inštancie zaujal správny právny názor k časti uplatňovaného nároku žalobcom zodpovedajúceho dohodnutému úroku z úveru vo výške 6,49 % p. a. z dlžnej istiny od 01. 03. 2018 do zaplatenia, ktoré nepriznal žalobcovi s odôvodnením, že dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutého úveru môže veriteľ oprávnene požadovať len do vyhlásenia predčasnej splatnosti, t.j. do 16. 10. 2015, pričom po splatnosti úveru prichádzajú do úvahy už len úroky z omeškania. Poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998 zo dňa 01. 07. 2000 a uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18. 09. 2012.

24. Odvolací súd uvádza, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998 zo dňa 01. 07. 2000 (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR ako súdu odvolacieho, nie dovolacieho) uverejnené v časopise Zo súdnej praxe vo zväzku 4 ročník 2000 pod publikačným číslom 43/2000 však neriešilo otázku, či má veriteľ po predčasnom zosplatení úveru nárok na dohodnuté úroky z úveru po zosplatení úveru, ale či patria veriteľovi úroky z omeškania z nezaplatených zmluvných úrokov. Medzi účastníkmi konania sp. zn. 4Obo/143/98 bol spor v tom, z čoho pozostáva žalovaná pohľadávka, či predstavuje úroky z omeškania s platením splatných úrokov alebo ide o úročenie úrokov z omeškania. Odvolací súd vo veci sp. zn. 4Obo/143/98 uložil súdu prvej inštancie skúmať štruktúru žalovanej pohľadávky a je pravdou, že v ďalšom texte je uvedená veta: „Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov platia len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 Obchodného zákonníka)“, avšak bez bližšieho odôvodnenia s poukazom na zákonné ustanovenie, z ktorého tento záver vyplýva. V rozpore s týmto textom je poznámka k uverejnenému rozhodnutiu v časopise Zo súdnej praxe, kde je uvedené: „Osoba prijímajúca úver (dlžník) zo zmluvy o úvere podľa § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka preberá jednak povinnosť poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a od doby poskytnutia peňažných prostriedkov do dňa ich vrátenia aj povinnosť platiť úroky“ a právna veta rozhodnutia, ktorá má vystihovať jeho podstatu znie: „Zmluvou o úvere sa dlžník zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania

s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania.“. Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že ambíciou rozhodnutia 4Obo/143/98 nebolo riešiť, dokedy má veriteľ nárok na dohodnuté úroky z úveru, ale či z dlžných úrokov z úveru vzniká povinnosť platiť úroky z omeškania.

25. Podstatnými náležitosťami zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka je určenie zmluvných strán, výšky úveru a záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka peňažné prostriedky v dohodnutej výške, ako aj záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky. Obchodný zákonník nemá priamu úpravu, z ktorej by vyplývalo, či veriteľovi patria zmluvné úroky v prípade predčasného zosplatnenia úveru iba do okamihu tohto zosplatnenia alebo mu tieto úroky patria až do doby konečného vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom. Takáto úprava absentuje aj pri zmluve o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka alebo v zákone č. 129/2010 Z. z. Snahou zákonodarcu o úpravu tejto otázky priamo v Občianskom zákonníku bola navrhovaná zmena ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zákonom č. 106/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, že sa na konci tohto ustanovenia mala pripojiť veta: „úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“. Navrhovanú zmenu odôvodňovala dôvodová správa nasledovne: „V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok sa zavádza nové pravidlo, podľa ktorého úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na nejednoznačnosť výkladu a neprimerané postupy niektorých veriteľov sa jednoznačne zakotvuje, že tzv. odplatné úroky budú veriteľovi patriť výhradne len do okamihu uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru alebo pôžičky poskytnutej spotrebiteľovi v súlade s § 53 ods. 9 OZ. Z uvedeného plynie, že veriteľ si nebude môcť po jednorazovom zosplatnení uplatniť úroky za čas, ktorý by mala úverová zmluva ešte trvať bez výhody postupného splácania dlhu spotrebiteľom v splátkach. Povedané inak, ak bol úver dojednaný na dobu 10 rokov, v 3. roku došlo k jeho jednorazovému zosplatneniu podľa § 53 ods. 9 OZ, za obdobie zvyšných 7 rokov už veriteľovi nebudú patriť odplatné úroky. V týchto prípadoch bude mať po jednorazovom zosplatnení veriteľ nárok len na úroky z omeškania, ktorými sa bude úročiť celá výška dlhu spotrebiteľa, ktorá sa ustálila v dôsledku uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru“. Navrhovaná zmena sa do zákona č. 106/2014 Z. z. nepremietla v dôsledku pozmeňujúceho návrhu Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý uznesením z 18. marca 2014 č. 392a navrhol v článku I. vypustiť bod 5 v znení: „V § 53 ods. 9 sa na konci pripája táto veta: Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“ z dôvodu možného spôsobenia problémov v aplikačnej praxi.

26. Odvolaciemu súdu sú z jeho rozhodovacej činnosti známe rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie vychádzajúce z názoru, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu (napríklad rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/400/2014 z 29. 07. 2015, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/4/2017 zo 16. 02. 2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/296/2016), ale aj opačné rozhodnutia obsahujúce názor, že povinnosť platiť úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov v spotrebiteľských vzťahoch trvá aj po splatnosti pohľadávky až do vrátenia úveru (napríklad uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/41/2014, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/432/2015, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/108/2014), čím odvolací súd poukazuje na to, že prax súdov pri rozhodovaní o nároku na zmluvné úroky z úveru po jeho zosplatnení je rôzna.

27. Podľa článku X. zmluvy o úvere má veriteľ právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť celého zostatku úveru s príslušenstvom pred dohodnutou lehotou splatnosti v prípade ak je dlžník v omeškani s platením čo i len jednej splátky stavebného úveru, resp. úrokov z medziúveru po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru dňa 16. 10. 2015, po predchádzajúcom upozornení na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti zo dňa 21. 09. 2015, z dôvodu porušenia povinností žalovaných 1/ a 2/ splácať úver riadne a včas. V článku 10.16 zmluvy o úvere bolo dohodnuté, že vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru je dlžník povinný zaplatiť celý zostatok úveru vrátane príslušenstva veriteľovi v lehote určenej veriteľom v písomnom Oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru. Ku dňu podania žaloby vyčíslil žalobca nezaplatenú istinu vo výške 4 330,05 Eur (po čiastočnom späťvzati žaloby v sume 1 120,- Eur ostala predmetom konania istina vo výške 3 210,05 Eur), zmluvný úrok vo výške 1 022,91 Eur od 17. 10. 2015 do 28. 02. 2018, úrok z omeškania vo výške 831,96 Eur od 17. 10. 2015 do 28. 02. 2018 a zmluvný úrok do 16.10.2015 (zosplatnenia) vo výške 301,01 Eur, všetko spolu 5 365,93 Eur. Zároveň si žalobca uplatnil aj zmluvný úrok vo výške 6,49 % ročne z dlžnej istiny od 01. 03. 2018 do zaplatenia a úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne z dlžnej istiny od 01. 03. 2018 do zaplatenia.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že hoci súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobcovi patria zmluvné úroky z úveru len do zosplatnenia úveru, priznal žalobcovi aj zmluvné úroky kvantifikované za obdobie od zosplatnenia úveru do 28. 02. 2018 vo výške 1 022,91 Eur.

28. Podstatnou otázkou pre rozhodnutie o odvolaní žalobcu je, či je možný súbeh úrokov z úveru aj úrokov z omeškania alebo sa navzájom vylučujú. Z ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka tento záver nevyplýva. Ustanovenie § 503 Obchodného zákonníka neupravuje dobu, dokedy je dlžník povinný platiť úroky z úveru, iba splatnosť úrokov a dispozitívne v odseku 3 poslednej vete povinnosť dlžníka zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov v prípade vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov dlžníkom pred dobou určenou v zmluve. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Prípustnosť dohody účastníkov zmluvy o úvere o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá je aplikovateľná v Slovenskej republike vzhľadom na v minulosti totožnú a v súčasnosti príbuznú právnu úpravu úverov poskytnutých spotrebiteľom. V rozhodnutí sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2017 Najvyšší súd Českej republiky vyslovil záver, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi) teda aj za dobu, počas ktorej je dlžník v omeškaní so splnením svojho záväzku z dôvodu, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti veriteľovi nevráti. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí výslovne uviedol, že zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úrok z omeškania predstavuje zákonnú sankciu za omeškanie so zaplatením istiny a oba nároky môžu existovať vedľa seba. Z hľadiska posúdenia doby, za ktorú boli pri peňažnej pôžičke dohodnuté úroky, bude preto vždy určujúci obsah zmluvy podľa dohody zmluvných strán. O možnom súbehu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania pri pôžičke je rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 24. 07. 2014 sp. zn. 33Cdo/1401/2014. Najvyšší súd tu zdôraznil, že oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná alebo nejedná o občianskoprávny vzťah. S odkazom na ďalšie svoje rozhodnutia (sp. zn. 33Odo/518/2003 z 25. 09. 2003, sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2007, sp. zn. 33Cdo/1401/2014 z 24. 07. 2014) Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí z 21. 08. 2014 sp. zn. 33Cdo/212/2014 dal jednoznačnú odpoveď, že „dohodnuté úroky z úveru predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinností, t. j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Kým povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní so splnením dlhu, môže veriteľ požadovať dohodnuté úroky a úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj u bezúročnej (bezodplatnej) pôžičky. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať vedľa seba. Z uvedeného výkladu vyplýva záver, že pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nie je možné obe sadzby úrokov sčítať a že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dohodli“.

29. Odvolaciemu súdu je známe uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18. septembra 2012, ktorým bola odmietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29C/131/2011-127 z 23. novembra 2011 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1Co/30/2012-145 z 30. mája 2012, v ktorých s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/98 neboli žalobcovi v súdnom spore priznané zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov na základe zmluvy o úvere po splatnosti dlhu z dôvodu, že namietané rozhodnutie krajského súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, keď krajský súd stotožňujúc sa s rozhodnutím okresného súdu s poukazom na štandardnú obchodnoprávnu judikatúru v oblasti úrokov z úveru potvrdil rozhodnutie okresného súdu po rozšírení vecnej argumentácie na podporu správnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu. V predmetnom uznesení teda ústavný súd preskúmal rozhodnutie krajského súdu z hľadiska, či výkladom zákona a právnym názorom krajského súdu nedošlo k zásahu do ústavou garantovaného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, t.j. ústavný súd podrobil rozhodnutie krajského súdu testu ústavnosti, či tento názor nie je arbitrárny, svojvoľný či zjavne neodôvodnený. Nevyjadroval sa však k vecnej správnosti právneho názoru krajského súdu o tom, či úroky patria len do zosplatnenia úveru, nakoľko pokiaľ právny názor všeobecného súdu nie je

zjavne svojvoľný, neprekročí teda medze ústavnosti, nie je kompetenciou ústavného súdu posudzovať jeho vecnú správnosť. To je úlohou všeobecného súdnictva (odvolacieho a dovolacieho súdu).

30. Odvolací súd podľa § 388 C. s. p. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a vyhovel žalobe v časti zmluvných úrokov po dobe splatnosti úveru až do zaplatenia tak ako je špecifikované v I. výroku tohto rozsudku, pretože rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho vo veci sp. zn. 4Obo/143/98 s poukazom na ďalšie citované rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky a všeobecných súdov Slovenskej republiky už nie je možné považovať za štandardnú obchodnoprávnu judikatúru ani ustálenú súdnu prax.

31. Výrok o trovách konania je podľa § 379 písm. a) C. s. p. závislým výrokom na rozhodnutí vo veci samej. Podľa § 396 ods. 2 C. s. p., ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Odvolací súd v súlade s § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p. rozhodol o trovách konania (prvoinštančného aj odvolacieho) tak, že žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. O výške náhrady trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom rozhodne v súlade s § 262 ods. 2 C. s. p. súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

32. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).